

ASKER İLE DENİZCİ

Claire Kilroy 1973'te Dublin'de doğdu ve halen orada yaşıyor. *Tenderwire* ve *The Devil I Know*'un da aralarında bulunduğu dört romanın yazarıdır. 2004'te Rooney Ödülü'nü kazandı; romanları Irish Novel of Year, Kerry Group Award For Fiction gibi ödüllere aday gösterildi.

Lâle Akalın 1946 yılında Ankara'da doğdu. 1967 yılında Ankara Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olduktan sonra Hacettepe Üniversitesi'nden yüksek lisans derecesini aldı. Çeşitli üniversitelerde öğretim görevlisi ve okutman olarak çalıştı, 2003 yılında emekli oldu. Bir süre daha çeviri dersleri verdikten sonra 2014 yılında üniversiteden ayrılarak yalnızca çevirmen olarak çalışmaya devam etti. Evli, iki kızı, bir de Mercan adlı torunu var. İstanbul'da yaşıyor.

Başlıca çevirileri: Robert Owen, *Yeni Toplum Görüşü* ve *Lanark Raporu* (Kaynak Yayınları); *Britanya Edebiyatından Öyküler* (Esra Melikoğlu ile birlikte; Notos); *Amerikan Edebiyatı Öykü Antolojisi* (Esra Melikoğlu ile birlikte; Dünya Yayınları); Roald Dahl, *Tek Başına* (Can Yayınları); Ruth Rendell, *Portobello* (Doğan Kitap); Jeanette Winterson, *Günışığı Kapısı* (Doğan Kitap); Rachel Cusk, *Çerçeve, Geçiş, Övgü* (YKY); Catherine Chanter, *Kuyu* (YKY); Alberto Manguel, *Efsanevi Yaratıklar* (YKY).

CLAIRE KILROY

Asker ile Denizci

Roman

Çeviren
Lâle Akalın

YAPI KREDİ YAYINLARI

Jim Kilroy'a; Trambo, Sıpa Howthy, Baba, *Babacık*
Ayrıca sevgili Denizcisi Ruairísi
bu dünyadan ayrılan yaralı askerimiz
Sarah Bannan'a. *Go mbeidh áit aige i measc na nAingeal.*

Yayıncının notu:

Kitabın ismi *Tinker, Tailor* olarak bilinen çocuk tekerlemesi ya da sayısmacadan geliyor. İngilizcedeki en bilinen versiyonu şöyle:

Tinker, Tailor,/ Soldier, Sailor,/ Rich Man, Poor man,/ Beggar Man, Thief.*
Türkçesi:

Tamirci, Terzi,/ Asker, Denizci,/ Zengin, Yoksul,/ Dilenci, Hırsız.

Türkçe tekerleme ve sayısmaca açısından oldukça zengin bir dil. Ancak kültürümüze ait bir tekerlemeye uyarladığımızda romandaki anne ile bebeği arasındaki ilişkinin dinamiği ve mizahi boyutu kaybolduğundan gerek kitabın orijinal isminde gerekse metinde bire bir çeviri kullanmayı tercih ettik.

* I. Opie ve P. Opie, *The Oxford Dictionary of Nursery Rhymes* (Oxford: Oxford University Press, 1997), s. 483. Ayrıca bkz. https://en.wikipedia.org/wiki/Tinker,_Tailor#cite_note-opie1997-1. (ed. n.)

BİR

Eh, Denizci. İşte yine birlikteyiz, ikimiz, birbirimizin kollarında. Dünya altımızda dönüyor ve şimdilik işler yolunda. Paylaştığımız şeyin geçici olduğunu henüz anlamıyorsun. Ama ben anlıyorum. Gözlerimi kapatıyorum ve anlıyorum.

Vakit gece yarısını geçmiş. Evde ayakta olan yalnız benim. Başma çok işler açıyorsun ama şuna bakın, şuna bir bakın. Bir keresinde yanımdan geçen bir kadın insanın ağzını sulandırıyor demişti, ben de sana biraz daha sıkı sarılmıştım. Durmadan seni sevdiğimi söylüyorum sana ama bu yetmez. *Seni seviyorum, tamam mı? Seni seviyorum, oldu mu? Seni seviyorum, beni dinliyor musun? Anlıyor musun?* Birlikte geçireceğimiz ne kadar vaktimiz kaldıysa o vakti seni bu sözle bombardıman ederek geçireceğim ve asla kastettiğim şeyi ifade edebilmiş hissetmeyeceğim. Neyim var benim?

Seni daha iyi içime çekebilmek için yüzümü saçlarının arasına sokuyorum, dudaklarımı ensene dokunduruyorum ama bu bana çalınmışsın hissi veriyor. Kimden çalınmış, bilmiyorum henüz. Yakında kendini belli eder kadın, ya da yakında etmez de sonra eder, veya belki de erkek çıkacaktır. Onlar sana layık olmayacaklar ve ben de gevrek bir gülümsemeyle bu bilgiyi kendime saklayacağım. Seni hayatımda tutabilmek için ne lazımsa o. Kendimi hazırlamaya çalışıyorum. Kendini hazırlamaya çalışan benim işte.

Senin için ne yapardım biliyor musun? Umarım bilmiyorsundur. Esas soru ne yapmazdım sorusu. Kâinat yalpa vura vura etrafımızda dönüyor ve göklere senin için adam öldüreceğimi: senin için başkalarını öldüreceğimi, kendimi öldüreceğimi ilan etmeye hazır olan ben, senin uyuyan bedenini kollarımla sarıp koruyorum. İş oraya varırsa kocamı bile öldürürdüm. Yemin ederim, benim durumumdaki bütün kadınlar aynen böyle hissediyordur. Bizler harıl harıl ortalıkta dolaşır, alışveriş arabalarını itekler, şunu bunu yapar durur, bu şiddette bir aşk normal hatta ev haliymiş gibi hareket ederiz. Bununla nasıl baş edebileceğimizi biliyormuşuz gibi. Ama ben bilmiyorum.

Senin için fazla yaşlıyım. Bunu şimdi görüyorum. Artık büyüme vakti geldiğini. Kendimi genç sanıyordum ama derken sen bir kor gibi hayatıma düştün ve bu da gençliğin sonu oldu. Bu hıza zor yetişiyorum. Gayret ediyorum, sahiden, ama zorlanıyorum. Akşam çöktüğünde, şu benim eski düşmanım merdivenleri göze alamıyorum. Oraya çöküyor, kalkacak dermanı bulmaya çalışıyorum. Ama her gece, ne kadar bitap olsam da senin uyuyan yüzüne uzun uzun bakıyorum. Evet, evet, biliyorum: sabahtan akşama kadar birbirimize bağırıyoruz, çığlık çığlığa ama sen uyurken sana olan sevgim yatağına sığmayıp taşıyor. Bunu uyuyan bedenine mırıldanıyorum. Bunun sana bir faydası yok ama yine de. Burada oturuyorum. Ne kadar güzel olduğuna dair bir fikrin var mı? Fotoğraflar onu pek yakalayamıyor.

Bir gün gelip seninle konuşmayacağız diye kaygılanıyorum. Bu hep olan bir şey. Dönüp her şeyden beni sorumlu tutacaksın. Henüz gerçekleşmemiş şeyler benim hatam olacak. Yaptıklarım ve yapamadıklarım. Bu yüzden şunu istiyorum: Hep konuşalım. Beni hayatından silip atma. Gün gelecek evden gideceksin ve olması gereken de bu. Bir yanımla bunu sabırsızlıkla bekliyorum. Ama bir de şu yanı var işin. İsimlerimizin taştan bir çıpaya kazınmış olduğunu gördüm rüyamda, sonsuza kadar. Bir anlamda zaten öyle.

Geç oldu ve yorgunum. Sana anlatmam gereken şeyler var. Kötü şeyler, karanlık şeyler, gizlediğim şeyler. Öyle kör bir güvenin var ki, canımı acıtıyor. Bir gün seni neredeyse terk ediyordum.

Kötü bir itiraf hiç itiraf etmemekten de kötüdür. Seni terk ettim. Öylece kaldın, tek başına. Bu imgenin yanlışlığı, boş bulunduğum anlarda karşımda şahlanıyor – bir fincanı durularken ya da çamaşır makinesini ayarlarken, sen mükemmel cildinle orada öylece yattarken. Kendimde değildim. Hâlâ değilim. Sen uyuyuncaya kadar bekledim, çünkü bunu yüzüne baka baka yapamazdım. Sen uykuya dalacaktın ve ben de yavaşça sıvışacaktım. Plan buydu. Daha sonra sen uyanacak ve beni arayacaktın ama ben orada olmayacaktım; ben bir daha hiçbir zaman orada olmayacaktım.

Birlikte geçirdiğimiz ilk Paskalya'ydı. Haftalardır tatili iple çekiyordum. Aslında bu tatile güveniyordum. Büyük hata. Kendimi bir düşüşe hazırlıyordum. İlk günlerimizin karanlık ayları şimdiye kadar tecrübe ettiğim her şeyden hatta Batı dünyası kadınlarının başına her gün geldiğini bildiğim durumlardan da çetin geçmişti,

mezarlık nöbetinden sürüklenerek geçen yaralı askerdim. Ama ufukta Paskalya vardı ve uzayan günler çilenin neredeyse sona ermek üzere olduğuna, bu işten sıyrılmış olduğumuza ve ayakta kaldığımızı, her şeyin artık daha parlak, daha sıcak, daha kolay olacağına, yeryüzünün çiçeğe durmasına ramak kaldığına ve bu Cennet'te, mutluluğumuzun –ah *mutluluğumuzun*, Denizci! o temiz, *ak mutluluğumuzun*– galip geleceğine işaret ediyordu. Paskalya'ya kadar bir dayansak diye kendimi hazırladım bütün Ocak, Şubat, Mart boyunca, adım adım derin yarığa doğru ilerlerken. Bir şeyin ileride nasıl olacağına dair idealleştirdiğim bir imge vardır hep ama bu hiçbir zaman gerçekle örtüşmez.

Tek istisna sensin.

Beklentilerimle Paskalya'nın ortaya çıkardığı sonuçlar, daha sonra hissettiğim umutsuzluğu hınca çevirdi. Kendine acıma tehlikeli bir duygudur. Bunu bilmem gerekirdi. Kutsal Cuma gecesi sabaha doğru ilerlerken, kara bir öfkenin esiriyken kendi evimin koridorlarını adımlayan kötü niyetli bir güç gördüm. Kendini daha da bitkinleştiren bitkin bir kadındım ve o gece bir engeli aşmış olmalıyım, çünkü o sırada farkında olmasam bile gerçek gerçek olmaktan çıkmıştı. Kendimce, sarsıcı bir aydınlanma yaşamıştım. Tam olarak şunu: Ben sadece bir kadındım. Ben sadece bir kadındım! Bu nasıl olmuştu da daha önce kafama dank etmemişti? Bu toplumda kadının değeri erkekten daha azdı. Erkeğin zamanı daha önemliydi, onun yapacak daha önemli işleri vardı. Artık geri çekilip, erkeğin o daha önemli şeylerini yapmasına izin verme zamanı gelmişti. Yok, Denizci, evlilik, evlilikten beklediğim şey değilmiş. Biriyle nişanlandığın zaman kendini ona açıyorsun. Kendi esenliğini onunkiyle aynı düzeye getiriyorsun. Onlar seninle orta yerde buluşmazsa, eh işte. Eh işte, o zaman, diye düşündüm, o gece daha erken saatlerde kocamın yüzüme kapadığı kapıya gözümü dikip. Eh, işte o zaman, demek böyle ha?

Hayatı birlikte yaşamak istediğin kişi geldiğinde, izliyor olacağım. Dişlerimi göstere göstere gülümsüyor olacağım.

Hayır, olmayacağım. Senin adına mutlu olacağım. Bunu biliyorsun.

Kutsal Cuma gecesi şafak söktü ve şafakla birlikte umutsuzluk da çöktü – uykusuzum ama günü karşılamalıyım. Her şey tuhaf görünüyordu gözüme. Her zamankinden de tuhaf. Sen bomba gibi

patlayarak sahneye çıkmalı beri tek bir gece bile deliksiz bir uyku uyumamıştım – seni seviyorum ama bu kadar da olmaz. Yalnızca kendime ait bir altı saat geçirebilseydim, belki bunların hiçbiri olmayacaktı.

Dört. Dört olsun. Üç.

Bunlar mazeret değil. Hiçbir mazeret yok. Bunların hiçbiri senin hatan değil.

Yine de seninle böyle konuşmak bana iyi geliyor. Seninle bu şekilde vakit geçirmemiz. Bütün gün birlikteyiz ama hiç *vaktimiz* olmuyor, bu dediğimin sence bir anlamı var mı bilmem? Tabii ki yok. Sen vakit nedir pek bilmiyorsun bile.

Kocam o gece uyumayı başarmıştı. Onu duymuştum –kapının arkasından onu dinlemiştim– sandık odasında horlayıp duruyordu, soğuk bir gecede, aynı yatakta ikimiz birlikte kıvrılmış yatarken pek sevimli bulduğum o mesut memnun horultularla ama bir farkla ki artık aynı odada değildik. Ve yakında aynı çatı altında da hatta aynı yıldızların bile altında olmayacaktık. Bir türlü anlayamıyordum: Bu şartlar altında benim kocam nasıl uyuyabiliyordu? Fiziki olarak bu nasıl mümkün oluyordu? Esneyemeyecek kadar gergindim. Adrenalin onun damarlarında da dönüp dolaşmıyor ve onu da diken üstünde, çılgın bir hale getirmiyor muydu? Bunu kapısının önünde höykürmek istiyordum: *Nasıl uyuyabiliyorsun orada? Uyandığında neyle karşılaşacağını bilmezken? Hiçbir şey belli değil, anlamıyor musun bunu?*

Yorgun bile değildi. İnsanı mahveden de buydu. Her gece ayakta olan o değildi. Damar bulmaya çalışan bir eroinman gibi sürekli dirseğimin içine vurup duruyordum, aptalca bir şey yapmaktan kendimi alıkoymak için. Bu ayrıntılar ancak şimdi geliyor aklıma. Söyleyince aklımı kaçırmışım gibi geliyor kulağa, çünkü zaten kaçırmıştım. Sandık odasının dışında koluma şaplaklar atarak ve hızlı, kesik nefesler alıp vererek bir tür tıknafes vaziyette bir aşağı bir yukarı yürüyüp dururken çabalıyordum... ne yapmaya? Kendimi tutmaya mı? Daha önce hiç kendimi tutamayacak gibi olmamıştım. Bir adım sonra yapabileceklerimden korkmamıştım hiç. Çılgılık atmamak için, kendime zarar vermemek için, içeri girip ona zarar vermemek için sarf ettiğim çabayla soluğum kesildi. Bunları yapmayı o kadar çok istiyordum ki inledim. Benim dünyama neler ettiğini bilmeliydi. Dehşet içinde defalarca üst üste ben sadece bir

kadınım diye tekrarlayarak dişlerimi gıcırdattım, bunun anlamının bilincine pek varamadan. Kocam bu soğuk, acımasız hakikati bana göstermişti. İnsan kızgınlıktan ölür mü acaba, Denizci? Hemen o anda değil ama zamanla. Hücrelere zarar verip kanseri tetikler mi? Kalbini zayıflatır mı? Zaman zaman kocama o kadar çok kızdım ki bu duygunun beni öldüreceğinden kaygılandım. Tabii önce ben onu öldürmezsem. Şuna bakın, yine orada uyuyor. Bütün kış uyuyup durmuştu. O uyudukça ben kudurdum. Kudurdukça da daha beter uyuyamaz oldum. İlk günlerde gözümü kırpıştırıp duruyordum, hatırlıyor musun? Bazen sen de gülümser, bunun aramızdaki bir işaret olduğunu düşünüp bana gözünü kırpıştırırdın. Gözlerimde toplanmış görünen bulanık tabakayı dağıtmak için gözlerimi sımsıkı kapatıyordum. Onu hiçbir şey dağıtmadı. Ampulleri daha parlak ışık verenleriyle değiştireyim diye zihnime yazdım ama yapmaya fırsatım olabildi mi sanıyorsun? Bulanıklık yok oldu. Yalnızca yorgunlukmuş, beden enerjisini başka yöne çeviriyor. Ya da böyle bir şey işte. Ben nereden bileyim? Bana bakma sen. Dedim ya, bu bir çileydi ve hayatının hassas bir döneminde en çok ihtiyaç duyduğün insan, çok üzgünüm ki çöküntü içindeydi. Bir keresinde paltomun mutfaktaki bir iskemlenin arkasında asılı olduğu gözüme ilişince kafam karışmıştı. Ellerimle başıma vurup, şimdi burada olduğuma göre nasıl olup da orada da olduğuma şaşırılmışım.

“Kocam,” dedim, piyesteki esas kötü adamı nihayet ortaya çıkarmışçasına sandık odasının kapısından bir adım geri atarak. Bu da benim sadece bir kadın olduğuma dair hissettiğim aydınlanma kadar büyük bir aydınlanmaydı, kendi tarzında. “Kocam.” Bunu tekrarladıkça heceler kulağıma gitgide daha tuhaf gelmeye başladı, ta ki bu heceler esas anlamlarından kopup sevdiğim adamın yerine geçen şeyi ifade eden ismi tanımlayana kadar. *Kocam*: İçerideki düşman, beni alaşağı eden kişi. Kulaklar horultulara ayarlı, başımı kapıya doğru uzatarak düşündüm, kim bu insan? Nereden gelmiş, beni bitirmeyi uygun gören bu *koca*? Hayatımda kalmış olduğu süre seninkinden daha uzun olduğu halde, senin asla olamayacağın kadar geçici hissi veriyor.

Yanlış bir şey mi bu?

O sabah kocam uyandığında, korktum. Ondan korkmadım, asla ondan değil, bir sonraki eylemden. Zamanı gelmişti. Zaman nedir hiçbir fikrin yoktu ama zamanı gelmişti. Alarmı altı buçukta

çalınca derhal kalktı ama ben onun ev içindeki hareketlerini izleyerek yatakta yatmaya devam ettim. Sanki herhangi bir günmüş gibi duş yapıyor, kahvaltı ediyordu. Başka gidecek yer yokmuşçasına, işe gidiyordu, üstelik. Kocamın o gün işe gitmesi gerekmiyordu. Planlar yapmıştık ama bir noktayı özellikle belirtiyordu: Planlarına artık ben dahil değildim. Bir gece önceki kavga dehşet vericiydi. Bir şok geçirmekte olduğumu anladım. Epeyce acının o yönden bu yana gelmekte olduğunu –demiryolu bu acıyla uğulduyordu– ama daha tam ayırdına varmadığımı anladım. Kavga senin hakkındaydı, Denizci. Gece gündüz seninle ilgili kavga ediyorduk. Artık canına yettiği bilgisini verdi bana. Sesi öyle yabancıydı ki şaşırđım. Ses tonu robotumsuydu, makineye benzer bir ses ama onun ağzından çıkıyordu. Korkuyla yüzüne baktım –en azından kendi zihnimde–, ürpertici bir olguya tanık oluyordum: Beni kandıran dış yüzünü yarıp çıkan gerçek adam. O gün, bir ara saçını kazıymıştı, garajdaki makasla kesip atmıştı, savaşa giden bir adam. Orada duruyordu, oturma odasının kapı eşiğinde, çelik bakışlı paralı asker, *kocam*, yine o eskiden bozma kapüşonlu svetsörtü giymiş vaziyette, çünkü yine idman yapmıştı – sen ortaya çıkar çıkmaz deli gibi idman yapmaya koyulmuştu. *Ne amaçla* idman yapıyordu? Her gece, her gece o garaja girip ne yapıyorsa yapıyor, gitgide daha sıırım gibi, daha güçlü, daha sert hale geliyordu. Kendini ağlak ve hamlaşmış karısının, benim tam tersim olarak tanımlıyordu. Düğüm düğüm kolları ve sıfır numara tıraşlı başıyla eşkiyaya benziyordu, evimize zorla girmiş bir haydut.

“Diyeceğim şu,” diye açık ve kesin konuşmuştu gerçek kocam, bir eli kapının mandalında, diğeri ise kapının kasasına yapışmış, zira karısı olan bu kadının olduğu odaya elinden geldiğince ayak basmayacaktı. Zaten eşyalarını sandık odasına taşımıştı bile. “Sabah evden gitmiş olmanı istiyorum. Şu andan itibaren avukatlar vasıtasıyla konuşuruz.”

“Bu işler böyle olmuyor” şeklindeydi cevabım. Gözlerimi kırpıştırıp durdum ama gözümdeki bulanıklıktan değildi: Kocamın saçları kırlaşmaya başlamıştı. O ana kadar hiç farkına varmamışım. Sonra, iğneleyici bir kibarlıkla bana iyi geceler diledi ve kapıyı kapadı.

O sırada ona karşı hiç sevgi duymadım. Birlikte seçtiğimiz, bir *erkek* bir de *kadın* tarafı olan kanepeye kendimi bırakırken

zihnimden ceplerime pat pat vurdum. Onu seviyor muyum diye kendi kendime sorarak, sanki insan bir duygunun yerini fiziki olarak bedeninin bir yerinde bulabilirmişçesine zihnimde bedenimi taradım ama bulamadım.

Kocam o gece öyle acımasızdı ki. Ama onu acımasız bir insan olarak niteleyemem. Sen hayatımıza girdiğin andan itibaren onu tanıyamaz oldum, kendimi de tanıyamadığım gibi.

Yavaş yavaş, şok yatıştı.

Gece yarısında zıvanadan çıkmış durumdaydım. Bütün o şeyleri söyledim. Sabah olduğunda kararlıydım.

Ön kapı kapanır kapanmaz manik bir enerjiyle ateşlenmiş vaziyette yataktan fırladım, duş ve makyaj yaptım, saçımı, her şeyi düzelttim. Bir yandan perdeleri açarak evdeki her odayı koşa koşa dolaştım. Sabahın erken ışıkları her nasılsa güven vermiyordu. Onu anlayacak durumda değildim. Bir önceki hafta sonunda duvar saati ileri gitmişti ve ben sanki birçok zaman dilimini aşmışım gibi hissettim. Şafak ışıkları, odaların içine sanki ev biraz eğilmiş gibi, tanıdık gelmeyen şekillerde giriyor, duvarların fazlaca yüksek yerlerine ve başımın içindeki kovuklara tuhaf şekiller yansıtıyor, daha önce fark etmediğim konuları, özellikle de kocamın açığa çıkan çirkin yanını ve benim açığa çıkan çirkin yanımı aydınlatıyordu. Tanrım, birbirimizden *nefret* ediyorduk. En baştan beri, derinliğine inilmemiş bu *nefret* birikimlerini barındırmışız – bu keşfin ne kadar ürkütücü olduğunu anlatamam sana. Birini tanıdığımı sanıyorsun, Denizci. Onu sevdiğini sanıyorsun. Onun da seni sevdiğini sanıyorsun. Kendi evimde duruyordum ama kendimi evden çok uzakta hissediyordum. Ev güvenli bir yer, bir sığınaksa eğer, ondan her zamanki kadar uzaktaydım.

Şöminenin yanında durmuş tırnaklarımdan geriye ne kaldıysa onları koparıyordum. Ağlamadım – gözümde rimel vardı. Oturma odamız ve içindeki her şey bir tiyatro dekoru gibi düzmece göründü gözüme. Bir an bile kandıramadı beni.

Kahvaltımı ayakta, şöminenin üstündeki aynada kendimi lokmalarımı çiğnerken seyrederek yedim. Kendimi makyajlı görmeyeli epeyce olmuş. Komik hiçbir şey yokken ani bir kahkaha. Sesim çılgınca çıktı, onun için derhal sustum ve bu da daha çılgınca geldi kulağıma. Fincanımı ve çanağımı bulaşık makinesine koydum sonra tekrar çıkardım. Onları yıkadım. Kuruladım. Tekrar dolaba kaldırı-

dım. Hiçbir iz bırakmadım. Kocamın kahvaltı tabakları musluğun içinde olduğu gibi duruyordu. Genelde yedikten sonra kullandığı tabak-çanağı yıkar. Hakkını yemeyeyim.

Aman ne değerli. O kadar alçak ki Denizci. Erkekler için ip o kadar alçaktan çekilmiş ki.

Etrafa bana ait şeyler saçılmıştı, onları ayıklama işine giremediğim için orada toplanmış şeyler. Sen hayatıma girdiğinden, hayatım haline geldiğinden beri içinde yaşadığım ortam kaos idi. Kaosu siyah plastik torbalara doldurdum, torbaları da arabanın bagajına attım. Bütün giysilerimi askılarından çekip almak için tekrar yukarı. Dikişler yırtıldı, düğmeler koptu. Bazıları güzel de olan giysilerim artık bana olmuyor. Benlik kaybı, benlik kaybı – dayanması zor. Hepsini torbalara doldurdum, gözden uzak, akıldan da uzak. O torbayı da bagaja tıktırdım ve ona doğru gözlerimi kırıştırdım. Ceset gibi, diye düşündüm, ki öyleydi zaten, bir ölçüde. Bu giysileri severdim, onların içinde olduğum zamanki kızı da severdim ama o kız gitmişti. Merdivenlerden bir yukarı, bir aşağı, tekrar yukarı, tekrar aşağı – işleri gelişigüzel şekilde yapıyordum, kendime iş çıkararak. Önemli değildi. Önemli olan hareket halinde olmaktı.

Düğün fotoğrafını ters çevirdim. Evlilik yatağımızın çarşaflarını sıyırardım ve kaynama derecesine ayarlayıp makineye attım. Kendime ait bulabildiğim her izi elektrik süpürgesiyle süpürdüm, hortumu köşelere ve eşyaların arkasına sokarak. Saçlarım her yerdeydi. Nereye baksam, biraz daha saç buluyordum, gözümü perdeleyen bulanık tabaka gibi, ince bir ağ tabakası örtmüştü yer döşemesini. Ne kadar çok dökülmüş saçım. Aldırmamaya çalıştım. Saç işte, dedim kendi kendime. Önemli değil. Durma. Demiryolu gümbürdemeye başlamıştı. Büyük bir şey geliyordu bu yana.

Elektrik süpürgesinin torbasındaki saç ve tozları boşalttım ama arka kapının yanındaki tekerlekli çöp kutusuna değil, sokağın sonundaki çöp bidonuna. Gece yağmur yağmış ve ben ayağımdaki terlikleri evde çıkarmayı unutmuşum. Islak kaldırım terliklerin yumuşak tabanlarını berbat etti, onun için terlikleri de bidona attım ve eve çoraplarımla, parmaklarımın ucuna basa basa döndüm. Çıldırılmışım, Denizci, aklım başımdan gitmişti. Bu enerjiyi nereden bulmuştum acaba? Nereden bulduğumu bilsem dönüp gider biraz daha alırdım.

Bitirdiğimde, evim –yok artık evim değildi– ev düzene girmişti. Yastıklar, onlar da kabartıldı. Ev şahane görünüyordu. Bu evi beğendim. İyi bir evdi. Kimse kabahati evde bulamazdı. Yine yüzeylere kavuşmuştu, sabah ışığını yansıtan cilalı yüzeylere. Eski hayatımın temiz hatları. Kaybetmeden önce elindekileri fark edemezsin. Zor yoldan öğrenilmiş bir ders işte. Aniden eski kedimi özledim, oysa o da eskiden ben olan kız kadar ölüydü. Tam bir şeyi atlattım sanırken, nereden geliyorsa geliyor, ince bir kol gelip seni yakalıyor. Zamanı aşır gelmiş bir acılar yumağı önünde açılıyor: Bunun sonu yok, Denizci. Bizler yürüyen mayınlarız. Eski kedim. Aptalca. Sıcak gövdesini yine kollarımda hissetmek için neler vermezdim. Duyduğum bu ihtiyacın yakıcılığı beni ürküttü çünkü henüz bana yakın bir kişiyi kaybetmemiştim ve bir kedinin kaybı böylesine kötü bir şeyse... Eh, o zaman. Ama ağlamadım: Rimel. Orada durup kendime sarıldım. Sonra bütün pencereleri açtım, neden bilmem. Seninle yüzleşme vakti gelmişti.

Seni gördüğümde, hiçbir sorun yokmuş gibi davrandım. Gü-lümsedim, şarkı bile söyleyebilirdim. Beni hatırlayacaksan eğer, istedim ki sıcak bir hayal kalsın aklında. Ve sen de karşılık verdin, hep verirdin. Neşe yeteneğin sende değer verdiğim bir özellik, bu özelliği korumakta kararlıyım. Sen de bana ışıltılı bir gülümsemeyle karşılık verdin. Masumiyetin, zavallı kedim Ming'in masumiyetini hatırlatıyordu. Aslında onu tanıyorsun – fotoğraftaki o işte. Yağmurlu bir kış sabahı onu veterinerin önüne koydum. O kaçıp kurtulmak için mücadele ederken onu sıkıca tutuyor, veteriner narin ön bacağını tıraş edip bir iğne sokarken her şeyin düzeleceğine ikna etmeye çalışıyordum onu. Saniyeler içinde öldü. Bunun bu kadar hızlı olacağının farkında değildim. Saniyordum ki onu kollarıma alıp dünyanın en iyi, en sevgi dolu, en sadık kedisi olduğunu mırıldanırken –aslında ona teşekkür ederken, duymayı hak ettiği her şeyi söylerken– yavaş yavaş sönüp gidecek ama pat diye masaya düştü ve başını çarptı. Onu toparlayıp aldım, felçli bedeninden doğru, panik içinde gözlerini dikmiş bakıyor gibi geldi bana. “Hâlâ yaşıyor mu?” diye sordum veterinere, dehşet içinde. Veteriner cevap vermeyince “Hâlâ yaşıyor mu?” diye yine sordum. Adam elini uzattı ve bir hipnozçunun hızlı el hareketiyle kedimin gözlerini kapadı.

Aptalca sorular soran biri varsa o da benim. Başka herkese dünya

çok daha net görünüyor. Bu hayatın gündelik basit işlerini becerebilme yeteneğim hiç yok. Sana ne vaat edebilirim?

Hiçbir şey. Her şeyi. Bütün kalbimi.

Ölü canımın içini daha birkaç dakika önce onu dehşete uğratmış olan ağzına kadar dolu bekleme odasından geçirip akan gözyaşlarımı ve burnumu elimin tersiyle silerek ödemeyi yaptım. Arabayı eve doğru sürerken o, yanımdaki koltukta kıvrılmış gideyerek soğuyor, katılaşıyor ve bir tür içi boşalıyordu ve bu öyle bir çaresizlikti, Denizci, öyle bir çaresizlikti, öyle bir zalimlikti ki ona borçlu olduğum onca şeyden sonra her şey böyle bitmemeliydi. Ne çok uzun ömürlü bağı var edeceğimize inanarak hayata başlıyoruz ama gerçekte pek azı, şanslıysak ancak üç dört tanesi nasip oluyor ve benim için bunların biri bir kediyle kurduğum ilişkiydi. Onun var edebildiği tek bağ da benimle olandı ve buna bütün her şeyini koydu. Ming yaşlıydı, acı çekiyordu ve böbrekleri çalışmıyordu. Ona şefkatle yaklaşmak, uyutmak olacaktı. Doğum, ölüm – tek bir atımınız var. Onun ölümünü yanlış ele aldım ve bir türlü düzeltemiyorum. Biliyorum, ona yaptıklarımı anlatmam sana yaptıklarımı anlatmaktan kaçınmak için ama o sabah seni gördüğümde birden o geldi aklıma çünkü o da körü körüne güveniyordu bana.

On bir civarında ikimiz birlikte dışarı çıktık. Olağanüstü güzel bir gündü ya da belki sadece normal bir gündü de ben kendimi her şeyin berbat olduğu durumlara alıştırmıştım. Çetin bir kış geçirmiştik, anlaşılın kaydedilmiş en soğuk kışmış, ama bunu her sene söylemezler mi? Bu en soğuk kıştı, diğeri en yağışlı ilkbahardı, işte kıyamet alameti bir yaz geliyor. İçim rahat olsun diye arabanın üstüne bir battaniye atıvermiştim. Arka koltuk, bagaja sığmamış olan çöp torbalarıyla doluydu. Geri geri giderken dikiz aynasından dışarısını göremedim.

Seni nereye götüreceğimi biliyordum – bir gece önce iyice düşünüp taşınmıştım ve güzelliği dolayısıyla yamaç patikasını seçmiştim, ortalık yatışıp da yine eskisi gibi birbirimizin kollarında olacağımız gün geldiğinde belki yine dönmek isteyebileceğin bir yer diye. Sana hem fazlaca uzun süre tutunmuştum hem de yetecek kadar uzun tutunmamıştım. Seni asla bırakmamalıydım. Hayatımda hiçbir şey kendimi o kadar iyi hissetmemi sağlamamıştı. Dünya ayaklarımızın altında dönüyordu ve dünya bizdik. Aramızda paylaş-

tıklarımızın geçici olduğunu ve aslında bunun da sona yaklaştığını henüz anlamamıştın.

Ama ben anladım.

Gözlerimi kapadım ve anladım.

• • •

Sevgili başın kolumun kıvrımında yatıyor. Ben, o ağırlığın üstüne titriyorum. Başparmağım elmacıkkemiğini, şakağını, alnını okşuyor. Battaniyen altımızdaki yamaçta serili; güneşin sıcaklığı tenimizde. İşte o zaman anladım, bizi gördüklerinde insanların neden gülümsediğini. Birlikte çok güzeldik, senle ben. Şimdiye kadar bir parçası olduğum en güzel şeydik. Bir an beni inceledikten sonra bana gülümsedin ve gözyaşlarımı tutmaya çalıştığımda sinüslerime şiş soksaydın ancak o kadar acıdı. Eğildim ve alnına haince bir öpücük kondurdum.

İkimiz de tek bir ses çıkarmadık. Tekrar gülümsedin ama uyuklu bakmaya başlamıştın. Ben de bir tür kendimden geçmiş durumdaydım. Bir yandan ne olduğu belli olmayan bir ezgi mırıldanırken hafifçe sallanmaya başladım. Dünya dönmeye devam ediyordu; güneş gözüne girdi. Onları iyice kısıp kapattın. Yüzünü gölgelemek için öne eğildim. Gözlerin yine açıldı. Bir gülümseme. Yine kapandılar. Bir makas getirmeliymişim, diye düşündüm, aptalca, buklelerinden birini çalmak için. Derken tatlı bedenim düşüyordu ve ben onu yakalıyordum. Kimse kollarımda uyuyakalmamıştı, senden önce.

Soluğun hafifledi ve yavaş yavaş daldın, gittin. Ölüm gibi bir şeydi, Denizci. Sanki ölmüş gibiydin.

Bu berbat öbür dünyada seni sallamayı bıraktım ama uyanmadın. Adını söyledim. İki kere söyledim. Başımı arkaya attım. Yok, beni hatırlamazdın. Hatırlayabileceğini nasıl olup da düşünmüştüm?

Zamanı gelmişti. Zaman nedir bilmiyordun ama yakında öğrenirdin. Demiryolu yine vınlamaya başlamıştı bile, zaten şimdi de vınıyor çünkü kötü kısma geliyorum. Telefonumu çıkardım. Hâlâ telefon etmemişti. Kocam beni cezalandırmak istemişti demek? Eh. Benimle uğraşmaya başlamadan önce hiç bu kadar kaybolmuş hissetmemiştim kendimi. O bitirdiğinde merdivenin son basamağından inmiş, her şeyin baş aşağı olduğu yeraltına adımımı

atmıştım. Orasıyla başını ağrıtmak istemem. Telefonu kapattım ve ince maden parçasını cebime attım. Bunu gerçekten yapıyordum. Bu gerçekten oluyordu.

Kendimi senin uyuyan bedeninden kopardım ve narin başını kollarımdan dikkatle bıraktım. Battaniyeyi çevrene yerleştirdim ve geri çekildim. İşte oradaydın, kendi cumhuriyetin, egemen bir devlet. Tarihindeki bu tayin edici an oluşmaktaydı ama ona ulaşmaya asla imkânın olmayacaktı. Sana boş bir sayfa miras bırakmıştım.

Peki şimdi? Bilmiyordum. Bunu çok önceden düşünmemiştim. İkimiz de aynı boş sayfaya saplanıp kalmıştık. Etrafındaki battaniyeyi tekrar düzenlemek için bir adım ilerledim. Uyanasın istedim çünkü bu beni durduracaktı. Sırtımı sana dönmüş görüntüsü içinde seni asla bırakmazdım. Zaten zihnimde sana arkamı dönüyor değildim. Seni kurtarıyordum. Kendimden, hissettiğim kasvetten, seni zehirleyen o kasvetten. Daha önce de söylemişim bir yerde: Depresyon bulaşıcıdır. Birinden ötekine sıçar. Birisi seni sevecekti, birisi seni hep sevecekti, o kadın seni benden daha çok sevecekti. Bir başka kadın seni benden daha çok sevebilsin diye bıraktım seni. Daha güvenli sevecekti demek istedim. Bundaki hakikat buydu. Lütfen, diye yalvardım ama kime ve ne için hâlâ bilmiyorum.

Güneşe diktim gözlerimi. Retinalarım irkildi ama pişkinliğe vurup titreşen gözkapaklarımın yarığında sızarak o bulanık tabakayı buharlaştıran kızgın güneşe karşı gözlerimi kısıp baktım. Güneş buharlaştırmıyordu ama yakıyordu aslında, çünkü daha sonra başımı eğip tekrar sana baktığımda uçuşan bir deliğin üzerinde boşlukta sallanıyordun. Koyu renk gölgeler önünden titreşerek geçiyor, yüzünü belirsizleştiriyordu. Seni tekrar gözümün önüne getirmek için gözlerimi kırıştırdım ama sen yok olmuştun. Artık her yana yayılan, kümeler halinde üst üste yığılan o gölgelerin verdiği azapla boğulur gibi bir ses çıkarıp sendeleyerek geriledim. Demek kaos bu, diye düşündüğümü hatırlıyorum. Mahşer günü dedikleri bu.

Bakışlarım nereye doğrulduysa orada yuvarlanarak gelen derin bir yarık açıldı ve ben boşluğa doğru sendeleyerek gittiysem de tam olarak asla varamadım oraya. Zihnimde iki şarkı dolaşıp duruyordu. *Seni incitmek istemedim. Bundan üzgünüm. Sana üzüntü vermek değildi niyetim.* Parmağımın eklemi çatırdayıncaya kadar parçalarcasına nikâh yüzüklerimi çıkarmaya çalıştım ama başaramadım. Onlar bana lehimlenmiş. Kocamdan nefret ettim, o zaman, ondan

nefret ettim ama mümkün olduğunu bile bilmediğim bir sevgiden de daha çok sevgi duyuyordum sana. Aklımca bir sevgi eylemi gerçekleştiriyordum. Senin uğrunda yapabileceğim en sevgi dolu eylemin seni kendimden kurtarmak olduğunu düşünüyordum. Seni özgür bırakmak.

Niyetim bu değildi. Asla sana üzüntü vermek değildi niyetim. Ya da seni ağlatmak. Bütün bu süre boyunca, derinlerden yüzeye daha yeni çıkmışım gibi havasız kalmış, nefes almaya çalışıyordum, oysa aslında o derinlere inmekteydim. Nereden geldiyse aklıma, Bakire Meryem düştü zihnime. Her dem bakire kutsal Meryem, senden rica ediyorum. Hayatımda bir an bile aklıma işgal etmemişken, bir anda Meryem'in gerçek olduğu düştü aklıma. Gerçek derken yanımda duruyormuş gibi gerçek değil –kaygılanma, Tanrı'dan vahiy falan gelmedi– bir zamanlar orada bir kız olduğu, yaşayan bir kız, aslında bir çocuk olduğu, adı Mary, Maryam, Mariam olan; on üç ya da on dört ya da muhtemelen on iki yaşında bir ahırda doğum yaptığı şeklinde bir gerçek. Beynimdeki soru, annesi neredeymiş, idi. Zavallı çocuğun *annesi* neredeymiş? Yanı başında olmadan evladının bütün bunları yaşamasına nasıl izin verirsin? Ancak kendin de öyle bir zorbalık görmüşsündür ki bu normal gelmiştir. Çocuk doğurmak, bak söylüyorum, şaka değildir. Üstelik en kötü yanı da bu değildi. Kızın en karanlık anı daha gelmemişti. Bu annesiz anne oğlunun kamçılандığını ve alay edildiğini ve bıçaklandığını ve çarımha gerildiğini –*tahta bir haça çivilendiğini*– seyretmek zorunda kaldı ve bunu durdurmak için yapacağı hiçbir şey yoktu. Evladının elini bile tutamıyordu. Kutsal Cuma günü oradaydı, oğlu, orada olmayan gökyüzündeki babasına hitap ederek konuşurken onun sevgili ayaklarına ve bileklerine çiviler çakmalarını seyretti. Çarımhtaki evlat olmak, ayakları dibindeki anne olmaktan daha kolaydı, çünkü anne oğlunun yerini almak için her şeye, her şeye razı olurdu. Bunu biliyorum. Çocuğunu kötülükten korumak için bir annenin yapmayacağı yoktur. Onun için başkalarını öldürür, kocasını öldürür, kendini öldürür. Meryem evladından daha fazla acı çekti, hem de daha uzun süre. Evladının çektiği acıların dehşetinin acısını çekti, ölünceye kadar.

Midem bulanıyor. Sana bir zarar gelmesi fikri karşısında fiziki olarak midem bulanıyor. Neredeler, şu sana zarar verecek olanlar? Dizin sıraya onları. Onları teker teker temizleyeceğim.